

Zaaknummer : 01053573
Ons Kenmerk : ODH570646
Datum : 15-02-2023

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 9 december 2022 hebben wij de ontvangst geregistreerd van een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag betreft het uitvoeren van testvluchten met een energieopwekkende vlieger, op het perceel aan de Schenkeldijk 1 te Melissant en is aangevraagd namens Kitepower B.V. Vogels kunnen mogelijk in aanvaring komen met de testvlieger en daarom is ontheffing aangevraagd voor het opzettelijk doden, van de hieronder genoemde vogelsoorten. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepaling zoals genoemd in:

- Artikel 3.1, eerste lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk doden van de brandgans (*Branta leucopsis*), de grauwe gans (*Anser anser*), de kolgans (*Anser albifrons*), de (grote) Canadese gans (*Branta canadensis*), de blauwe reiger (*Ardea cinerea*), de grote zilverreiger (*Ardea alba*), de knobbelzwaan (*Cygnus olor*), de kokmeeuw (*Chroicocephalus ridibundus*), de zilvermeeuw (*Larus argentatus*), de stormmeeuw (*Larus canus*), de aalscholver (*Phalacrocorax carbo*), de zwarte kraai (*Corvus corone*), de buizerd (*Buteo buteo*), de scholekster (*Haematopus ostralegus*), de Kievit (*Vanellus vanellus*), de spreeuw (*Sturnus vulgaris*), de kleine mantelmeeuw (*Larus fuscus*), de bruine kiekendief (*Circus aeruginosus*), de goudplevier (*Pluvialis apricaria*) en de visdief (*Sterna hirundo*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 april 2022 tot en met 1 juni 2027.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen aan Kitepower B.V.;
- II. de voorschriften 1 tot en met 11 te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende gegevens van 4 oktober 2022 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf de bekendmaking van dit besluit tot en met 1 juni 2027.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
  - a. de start van de testvluchten te melden (startmelding);
  - b. het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de testvluchten;
  - c. relevante wijzigingen in de uitvoering uiterlijk één week van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
  - d. de datum van beëindiging van de testvluchten uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het rapport 'Activiteitenplan Testlocatie Kitepower Melissant' van 18 juli 2022 en de aanvullende gegevens van 4 oktober 2022. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
  - i) de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
  - ii) aanduiding van de locatie van het plangebied;
  - iii) de uit te voeren testvluchten;
  - iv) de periode waarin de testvluchten uitgevoerd worden;
  - v) de mitigerende en compenserende maatregelen;
  - vi) de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
  - vii) het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
- 3 Tijdens de uitvoering van de testvluchten dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol inclusief het logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave testvluchten) op de locatie van de testvluchten aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
- 4 De testvluchten dienen ecologisch begeleid te worden door een ecologisch deskundige¹ op het gebied van de in deze ontheffing genoemde vogelsoorten, op de wijze zoals opgenomen in dit besluit.
- 5 De ontheffinghouder dient, met in achtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan Testlocatie Kitepower Melissant' van 18 juli 2022 en de aanvullende gegevens van 4 oktober 2022.

---

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

- Hij/zij heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie.
- Hij/zij heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt flora en fauna, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten.
- Hij/zij is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.
- Hij/zij is als ecooloog of adviseur/specialist ecologie werkzaam voor een (semi)overheidsinstantie zoals het Ministerie van Economische Zaken, het Ministerie van Defensie, Rijkswaterstaat, het Rijksvastgoedbedrijf, provincies, waterschappen, hoogheemraadschappen, gemeenten, omgevingsdiensten en drinkwaterbedrijven.
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij de volgende Nederlandse organisaties: Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied.
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de monitoring en/of bescherming van desbetreffende beschermde soorten.

- 6 Indien één of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Tijdig, uiterlijk één maand voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (zie vs. 1) te worden voorgelegd.

Specifieke voorschriften

- 8 Gedurende het broedseizoen, welke globaal loopt van 1 maart tot en met 31 augustus, dient een medewerker welke voorafgaand door een ecologisch deskundige (vs. 4) is geïnstrueerd het plangebied te controleren op aanwezigheid van broedgevallen alvorens de vlieger wordt opgelaten. Aanvullend dient de begeleidend ecologisch deskundige minimaal éénmaal per maand het plangebied te controleren. Bij vaststelling van een broedgeval dienen de activiteiten gestaakt te worden en dient zo snel mogelijk contact te worden gezocht met de begeleidend ecologisch deskundige, die vervolgens dient te beoordelen of het broedgeval verstoord zal worden bij het uitvoeren van de testvlucht. Indien verstoring kan optreden dienen de activiteiten in ieder geval te worden gestaakt tot de jongen zijn uitgevlogen en door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat het nest niet langer gebruikt wordt. De instructie aan de medewerker(s), de aangetroffen broedgevallen, de betreffende soort(en) en de handelwijze en de onderbouwing hiervoor dienen te worden opgenomen in het logboek (vs. 3, onder g).
- 9 De opnamen van de aanwezige camera's dienen tenminste iedere maand te worden gecontroleerd op aanwezige (vogel)soorten in de nabijheid van de vlieger. Waarnemingen dienen te worden vastgelegd in het logboek (vs. 3, onder g).
- 10 Wanneer een beschermde soort wordt waargenomen op de camerabeelden of wordt gezien in de directe nabijheid van het plangebied tijdens een controleronde, die niet is opgenomen in deze ontheffing, dient zo spoedig mogelijk contact te worden opgenomen met de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (vs. 1) en de Omgevingsdienst Haaglanden via vergunningen@odh.nl onder vermelding van het zaaknummer. Dit geldt eveneens indien een aanvaringslachtoffer wordt gevonden van een vogelsoort waarvoor geen ontheffing is verleend. In voorgaande gevallen dienen de testvluchten te worden gestaakt en aanvullend ontheffing te worden aangevraagd voor de soort bij de Omgevingsdienst Haaglanden onder vermelding van het zaaknummer van deze beschikking. De testvluchten mogen weer aanvangen na toestemming hiertoe van Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (vs. 1).
- 11 De ontheffinghouder dient jaarlijks voor 15 februari een overzicht aan te leveren van de tot dan toe waargenomen soorten met de camera, de door de ecologisch deskundige en geïnstrueerde medewerker tijdens de controles waargenomen soorten in de directe omgeving van de powerkite en de aangetroffen aanvaringslachtoffers. Het overzicht dient toegezonden te worden aan de Omgevingsdienst Haaglanden en de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (vs. 1). In dit overzicht dient ook de datum van waarneming dan wel aantreffen te worden opgenomen, welke soort het betreft en het aantal vliegen dat is uitgevoerd en een overzicht van wanneer gevlogen is.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de testvluchten dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen

standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 9 december 2022 hebben wij de ontvangst geregistreerd van een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag betreft het uitvoeren van testvluchten met een energieopwekkende vlieger, op het perceel aan de Schenkeldijk 1 te Melissant en is aangevraagd namens Kitepower B.V. Vogels kunnen mogelijk in aanvaring komen met de testvlieger en daarom is ontheffing aangevraagd voor het opzettelijk doden, van de hieronder genoemde vogelsoorten.

Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepaling zoals genoemd in:

- Artikel 3.1, eerste lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk doden van de brandgans (*Branta leucopsis*), de grauwe gans (*Anser anser*), de kolgans (*Anser albifrons*), de (grote) Canadese gans (*Branta canadensis*), de blauwe reiger (*Ardea cinerea*), de grote zilverreiger (*Ardea alba*), de knobbelzwaan (*Cygnus olor*), de kokmeeuw (*Chroicocephalus ridibundus*), de zilvermeeuw (*Larus argentatus*), de stormmeeuw (*Larus canus*), de aalscholver (*Phalacrocorax carbo*), de zwarte kraai (*Corvus corone*), de buizerd (*Buteo buteo*), de scholekster (*Haematopus ostralegus*), de Kievit (*Vanellus vanellus*), de spreeuw (*Sturnus vulgaris*), de kleine mantelmeeuw (*Larus fuscus*), de bruine kiekendief (*Circus aeruginosus*), de goudplevier (*Pluvialis apricaria*) en de visdief (*Sterna hirundo*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 april 2022 tot en met 1 juni 2027.

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Het digitale formulier Conceptaanvraag Wet natuurbescherming, referentie: 21646, 25 maart 2022;
- Ecologische quickscan Testlocatie Kitepower Melissant, ARA Adviesbureau B.V, Projectkenmerk: ara210407, 24 maart 2022;
- Activiteitenplan Testlocatie Kitepower Melissant, ARA Adviesbureau B.V, Projectkenmerk: ara210407, 18 juli 2022;
- Ecological Impact of Airborne Wind Energy Technology: Current State of Knowledge and Future Research Agenda (Chapter 28), Bruinzeel *et al*, (ongedateerd).

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Op 4 oktober 2022 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Memo Waarnemingen testvlucht Kitepower 3-2-2022, ARA Adviesbureau B.V, Project: Ara210407, 10 februari 2022;
- Memo Reactie op vragen uit de quickscan i.v.m. conceptaanvraag ontheffing Wet natuurbescherming, ARA Adviesbureau B.V, Kenmerk: ara220102, 18 juli 2022.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.1 en 3.3 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De aangevraagde vogelsoorten zijn van nature in Nederland in het wild levende vogels en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 3.1, eerste lid, van de Wnb is het verboden opzettelijk in het wild levende vogels te doden.

Op grond van artikel 3.3, vierde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Beoordeling

Aanvraag

Kitepower B.V. is voornemens om op het perceel gelegen aan de Schenkeldijk 1 te Melissant hun energieopwekkende vlieger: De Kitepower Falcon te testen. Dit is een nieuw initiatief voor het opwekken van energie en betreft een onderzoek in samenwerking met de Technische Universiteit Delft (hierna: TU Delft). Het Airborne Wind Energy systeem (hierna: AWE) bestaat uit een grondstation met een generator, welke met een lijn van 450 meter verbonden is aan de vlieger. De vlieger met een spanwijdte van 15 meter en een oppervlakte van 60 m², vliegt in een specifiek gestuurd patroon tijdens het uitlieren. Vervolgens wordt de vlieger weer ingelieerd, waarna het patroon opnieuw begint. De vlieger wordt gevlogen op een hoogte tussen de 350 en 400 meter. De maximum snelheid van de vlieger bedraagt 25 m/s. Bij het uitlieren van de vlieger wordt energie opgewekt. Gedurende de ontwikkeling zijn al meerdere testvluchten uitgevoerd, eerst op de vorige locatie nabij Katwijk en later op andere locaties, waaronder het perceel te Melissant. Uit deze testvluchten is gebleken dat het systeem werkt, maar dat aanvaringen met vogels tijdens het onderzoek niet geheel uit te sluiten zijn. Er is een ontheffing op grond van de Wnb benodigd, welke vervolgens ook is aangevraagd. De testvluchten staan gepland te starten op het moment van ontheffingverlening en de testvluchten duren tot uiterlijk 1 juni 2027.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2022 onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van vogelsoorten binnen en in de directe nabijheid van het plangebied. Het onderzoek kon niet worden uitgevoerd conform een vastgesteld protocol, nu voor de aangevraagde activiteit en betreffende beschermde soorten geen specifieke onderzoeksprotocollen beschikbaar zijn. Het onderzoek heeft als volgt plaatsgevonden. Er is een veldbezoek uitgevoerd, waarbij de aangevraagde vogelsoorten zijn vastgesteld. Deze resultaten zijn gecombineerd met een bureaustudie, waarvoor onder andere de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna: NDFF) geraadpleegd is. Deze gegevens zijn gecombineerd in de 'Ecologische quickscan Testlocatie Kitepower Melissant' van 24 maart 2022 (hierna: quickscan). Middels bovenstaande is voldoende aannemelijk gemaakt dat voor de geplande activiteit, het voorkomen van de aangevraagde vogelsoorten inclusief de functies die het plangebied voor deze vogelsoorten vervuld, voldoende in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning hiernaar voldoende is geweest.

Uit de eerder uitgevoerde testvluchten is gebleken, dat niet kan worden uitgesloten dat er in de exploitatiefase slachtoffers onder vogels kunnen vallen als gevolg van een aanvaring met de vlieger of met de vliegerlijn. Hoewel het Kitepower-systeem het opwekken van duurzame energie als doelstelling heeft en niet het doden van dieren, valt het voorzienbaar doden van beschermde vogelsoorten onder het zogenaamde 'voorwaardelijk opzet' als bedoeld in het eerste lid van artikel 3.1 van de Wnb.

Door de uitkomst van de quickscan door te rekenen met de berekening uit de studie van Bruinzeel *et al.* (2018) is de verwachte mortaliteit berekend. Hieruit volgt dat, in het worst case-scenario, er uitgegaan dient te worden van twee dodelijke vogelslachtoffers per jaar ongeacht de vogelsoort.

Meer specifiek:

- 0,14 tot 0,89 aanvaringen door vogels met de vlieger;
- 0,32 aanvaringen door vogels met de vliegerlijn.

Het voorkomen van de brandgans, de grauwe gans, de kolgans, de (grote) Canadese gans, de blauwe reiger, de grote zilverreiger, de knobbelzwaan, de kokmeeuw, de zilvermeeuw, de stormmeeuw, de houtduif, de wilde eend, de aalscholver, de bergeend, de wintertaling, de zwarte kraai, de kauw, de buizerd, de kerkuil, de scholekster, de Kievit, de torenvalk, de kuifeend, de spreeuw, de kleine mantelmeeuw, de bruine kiekendief en de smient in het plangebied is middels het uitgevoerde veld- en bureauonderzoek aangetroffen. Met de geplande testvluchten bestaat de kans dat individuen van deze vogelsoorten worden verwond of gedood en de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van de Wnb wordt overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de testvluchten op de aangevraagde vogelsoorten tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan Testlocatie Kitepower Melissant' van 18 juli 2022 (hierna: Activiteitenplan) en de aanvullende gegevens van 4 oktober 2022. Deze maatregelen zien onder andere op het zoveel mogelijk vogelvrij houden van het perceel (mitigerende maatregel) en het controleren van het perceel op broedgevallen. Voorgaande wordt gedaan onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van deze vogelsoorten.

Staat van instandhouding

Als gevolg van de geplande testvluchten kunnen de aangevraagde vogelsoorten opzettelijk worden verwond of gedood. Als mitigerende maatregel wordt buiten de kwetsbare broedperiode het perceel onaantrekkelijk gemaakt voor vogels om te voorkomen dat er vogels aanwezig zullen zijn in het plangebied ten tijde van de uitvoering van de testvluchten. Dit wordt gedaan door het plaatsen van vogel-verschrikkende elementen, zoals linten. Daarmee wordt zoveel mogelijk voorkomen dat individuen worden verwond of gedood.

Ter beoordeling van het effect van het aantal aanvaringslachtoffers op de staat van instandhouding van de populatie van iedere (vogel)soort, is 1% van de gemiddelde jaarlijkse natuurlijke sterfte van de populatie als toetsingscriterium toegepast: de zogenaamde "1%-mortaliteitsnorm" of het "ORNIS-criterium". Dit criterium is zowel door het Hof van Justitie van de Europese Unie als de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: ABRvS) geaccepteerd als indicatie van de eventuele gevolgen voor de staat van instandhouding. Hierbij geldt dat de gunstige staat van instandhouding in beginsel niet in het geding komt, indien de mortaliteit als gevolg van het project kleiner is dan 1% van de jaarlijkse natuurlijke sterfte van de soort. Een nadere beoordeling is vereist, zodra de 1% grens gepasseerd wordt. Uit Tabel 3 van het Activiteitenplan blijkt dat, uitgaande van twee slachtoffers per jaar, in geen geval de 1% van de jaarlijkse natuurlijke vogelsterfte van de aangevraagde vogelsoorten wordt overschreden. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de staat van instandhouding van deze vogelsoorten niet in het geding komt door het uitvoeren van de testvluchten met het Powerkite-systeem.

Gedurende het broedseizoen, welke globaal loopt van 1 maart tot en met 31 augustus, dient een medewerker, welke vooraf is geïnstrueerd door een ecologisch deskundige, het plangebied te controleren op aanwezigheid van broedgevallen alvorens de vlieger mag worden opgelaten. Minimaal één keer per maand dient ook de ecologisch deskundige het plangebied te controleren. Dit om te voorkomen dat broedgevallen worden gemist en de voorzieningen (zoals linten) te controleren op functionaliteit. Het bovengenoemde broedseizoen betreft slechts een indicatie, indien omstandigheden het toelaten kan ook eerder of later gebroed worden. Men dient te allen tijde alert te zijn op een broedgeval. Bij vaststelling van een broedgeval mogen geen testvluchten worden uitgevoerd voordat contact is gezocht met de begeleidende ecologisch deskundige. Na beoordeling kunnen de testvluchten eventueel worden hervat indien de ecologisch deskundige heeft vastgesteld dat deze geen invloed zullen hebben op de functionaliteit van het nest en het broedgeval. Indien verstoring kan optreden dienen de activiteiten in ieder geval

te worden gestaakt totdat de jongen zijn uitgevlogen en door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat het nest niet langer gebruikt wordt. Voorgaande dient te worden opgenomen in het logboek. Dit hebben wij geborgd in voorschrift 8.

De camera-opnamen dienen te worden geanalyseerd om waarnemingen van en tevens aanvaringen met soorten, te registreren. Dit hebben wij vastgelegd in voorschrift 9. Indien een beschermde soort wordt waargenomen, welke niet in deze ontheffing is opgenomen, dient dit terstond te worden gemeld bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (hierna: OZHZ) en de Omgevingsdienst Haaglanden (hierna: ODH). Vervolgens dient de lopende ontheffing te worden gewijzigd voor de nieuw aangetroffen soort. Hiervoor dient een aanvraag tot wijziging van deze beschikking te worden gedaan bij de ODH. Dit hebben wij geborgd in voorschrift 10. De testvluchten mogen weer aanvangen, na toestemming hiertoe van de OZHZ. Jaarlijks voor 15 februari dient er een rapportage van de camerawaarnemingen, de controleresultaten en de plaatsgevonden aanvaringen inclusief het aantal vliegreu te worden gezonden naar de ODH en de OZHZ, zoals vastgelegd in voorschrift 11.

De in deze ontheffing opgenomen vogelsoorten komen verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat deze vogelsoorten in de directe omgeving aanwezig blijven.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de testvluchten niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de aangevraagde vogelsoorten.

Ecologisch werkprotocol

De start van de testvluchten dient gemeld te worden bij de OZHZ. De testvluchten en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de testvluchten meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de testvluchten zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van de belangen 'voor onderzoek of onderwijs' 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid', 'ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren' en 'ter bescherming van flora of fauna'.

Het Kitepower-systeem, dat werkt middels een powerkite/vlieger, is een nieuwe innovatieve manier voor het winnen van energie uit wind. Het voordeel ten opzichte van windmolens, is dat ze niet afhankelijk zijn van vaste constructies met een zware fundering waarvoor veel werk en materiaal benodigd is. Het streven is dan ook om met het Kitepower-systeem duurzame energie bereikbaar te maken voor meer mensen, ook op meer afgezonderde locaties. Echter is het systeem van Kitepower nog niet optimaal en dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden om het product verder te vervolmaken en te commercialiseren. Kitepower heeft een nauwe samenwerking met de TU Delft, vanuit deze laatste partij zijn meerdere Master studenten en PhD'ers bij het project betrokken. Meerdere partijen steunen het initiatief, waaronder de Europese Commissie. Het testen op de locatie in Melissant is van belang voor het onderzoek naar en het verder ontwikkelen van deze nieuwe tak binnen de duurzame-energiesector. Naast de werking van het systeem zijn er ook vragen over de invloed ervan op de omgeving. Middels deze testvluchten kan ook het gedrag van aanwezige fauna en hun reactie op de vlieger worden onderzocht door middel van de aanwezige camera's.

In de toekomst zullen we meer afhankelijk worden van alternatieve energiebronnen. Veelvuldig toegepaste methoden zijn zonnepanelen en windmolens in groot formaat. Deze kennen echter ook hun beperkingen. Er is behoefte aan meer variatie en meer flexibelere manieren voor het opwekken van duurzame energie. Onderzoek naar alternatieven, zoals het Kitepower-systeem, zijn daarom nodig. Voor dit alternatief zijn minder materialen benodigd dan voor een windmolen en in tegenstelling tot zonnepanelen kan in essentie 24 uur per dag energie worden opgewekt. Indien optimaal kan het Kitepower-systeem worden ingezet op afgelegen plekken, waar nu vooral dieselaggregaten worden gebruikt. De achterliggende gedachte van dit initiatief is om oplossingen te bieden voor de tekortkomingen van de huidige alternatieve energiebronnen. Met als doelstelling dat dit systeem in deze behoefte kan voorzien, waardoor minder fossiele brandstoffen benodigd zijn. Ook dit draagt bij aan de vermindering van CO₂-uitstoot wat bevorderlijk is voor de gezondheid van mens en natuur.

Gelet op het voorgaande achten wij het belang van 'voor onderzoek en onderwijs' voldoende onderbouwd. Aangezien het Kitepower-systeem zich nog in de testfase bevindt, is het te vroeg om conclusies te kunnen trekken over de andere gestelde belangen die ten grondslag zijn gelegd aan de aanvraag. Wij achten die belangen dan ook onvoldoende onderbouwd en/of verbanden zijn onvoldoende aangetoond.

Gelet op het voorgaande zijn wij van mening dat het wettelijk belang 'voor onderzoek en onderwijs' voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten die als gevolg van de testvluchten zullen optreden voor de aangevraagde vogelsoorten, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Voor het uitvoeren van testvluchten met een energieopwekkende vlieger van groot formaat moet de omgeving voldoen aan een aantal vereisten. Er mag zich geen bebouwing of hoge vegetatie bevinden binnen de straal waarin gevlogen wordt. Er moeten voldoende 'winddagen' zijn om de vlieger te laten opstijgen en om voldoende stroom op te wekken. Daarnaast moet er toestemming zijn voor het uitvoeren van testvluchten in het kader van luchtverkeer. Het perceel waarop de testvluchten gaan plaatsvinden voldoet aan deze kenmerken. Andere locaties zijn overwogen, maar zijn als een minder goed alternatief aangemerkt. Voorafgaand aan het broedseizoen worden maatregelen getroffen om broedende vogels te weerhouden van nestelen. Hiermee wordt verstoring en beschadiging van nesten in het broedseizoen voorkomen.

Door gebruik te maken van een vlieger gemaakt van een zacht materiaal en een fel gele vliegerlijn, dit betreft een aanpassing ten opzichte van eerdere testvluchten, wordt zoveel mogelijk voorkomen dat schade wordt aangericht bij een aanvaring. De verwachting is dat het verder aanpassen van deze materialen niet zal leiden tot minder slachtoffers. Er wordt slechts 600 uur per jaar gevlogen in de testfase in plaats van fulltime met een maximale lijnlengte van 420 meter. Hiermee kan het effect van de testvluchten tot een minimum worden beperkt, terwijl wel voldoende informatie verzameld kan worden over het functioneren ervan. Het niet uitvoeren van de testvluchten is geen optie, aangezien het Kitepower-systeem niet op een andere manier getest kan worden.

Wat betreft de testvluchten worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op aanwezige vogelsoorten te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat voldoende is aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is voor het laten plaatsvinden van deze testvluchten. Door de gekozen wijze en periode van uitvoering, wordt schade aan de aangevraagde soorten zoveel mogelijk voorkomen.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Hiervoor is de gemeente Goeree-Overflakkee bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.3, eerste lid, van de Wnb worden verleend.